

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

УДК 330.15

Формування та розвиток інвестиційно-інноваційного забезпечення проектування та експертної діяльності екологічного спрямування

Іщенко О.А.доктор економічних наук, професор,
директор Товариства з обмеженою відповідальністю «СММ», м. Київ

У статті визначено роль та місце екологічних проектів у системі регіонального розвитку, проаналізовано регіональну складову Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р. в контексті наповнення планів реалізації екологічними проектами, визначено основні особливості запланованих проектів, здійснено аналіз екологічних проектів за напрямками витрат, проаналізовано структуру запланованих витрат на впровадження екологічних проектів та визначено середню вартість впровадження 1 екологічного проекту в розрізі регіонів, визначено проблемні питання в здійсненні проектної діяльності екологічного спрямування в регіонах та запропоновано шляхи їх усунення, проаналізовано базу інноваційних технологій і розробок із погляду можливості їх використання для вирішення природоохоронних завдань

Ключові слова: екологічний проект, інноваційні технології, стратегія регіонального розвитку, природоохоронна діяльність, екологічна програма, екологічні заходи.

Ishchenko O.A. ФОРМИРОВАНИЕ И РАЗВИТИЕ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОЕКТИРОВАНИЯ И ЭКСПЕРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ

В статье определены роль и место экологических проектов в системе регионального развития, проанализирована региональная составляющая Государственной стратегии регионального развития на период до 2020 года в контексте наполнения планов реализации экологическими проектами, определены основные особенности запланированных проектов, осуществлен анализ экологических проектов по направлениям затрат, анализ структуры запланированных затрат на внедрение экологических проектов и определена средняя стоимость внедрения 1 экологического проекта в разрезе регионов, определены проблемные вопросы в осуществлении проектной деятельности экологической направленности в регионах и предложены пути их устранения, проанализирована база инновационных технологий и разработок с точки зрения возможности их использования для решения природоохранных задач.

Ключевые слова: экологический проект, инновационные технологии, стратегия регионального развития, природоохранная деятельность, экологическая программа, экологические мероприятия.

Ishchenko O.A. FORMATION AND DEVELOPMENT OF INVESTMENT AND INNOVATIVE PROVIDING OF ECOLOGICAL DESIGNING AND EXPERT ACTIVITY

In the article the role and place of environmental projects in the system of regional development defined, the regional components of the National Strategy for Regional Development until 2020 in the context of filling plans for implementing of National Strategy by environmental projects analyzed, the main features of the planned projects defined, the analysis of environmental projects in areas of costs done, analyzed the structure of planned costs for implementing environmental projects and determined the average cost of implementation of 1 environmental project in the context of regions, identified problems in the implementation of ecological projects in the regions and suggests ways to removal them, basis of innovative technologies and developments analyzed in the context of terms of their possible use analyzed to solve environmental problems.

Keywords: ecological project, innovative technologies, strategy of regional development, environmental protection, environmental program, environmental measures.

Постановка проблеми. Погіршення стану навколишнього середовища внаслідок існуючої кризи виробництва, сучасні проблеми економічного розвитку вимагають постійного пошуку шляхів оптимізації екологічної обста-

новки, особливо на регіональному рівні, як найбільш наближеному до реальних потреб людини в безпечному середовищі проживання.

Одним із головних завдань місцевих органів влади та органів місцевого самовря-

дування в умовах децентралізації та розширення їх повноважень є забезпечення належних стандартів якості життя, зокрема з питань екології чого можна досягнути шляхом впровадження прикладних проектів, що покращують стан навколишнього природного середовища регіонів.

Важливою передумовою для здійснення ефективної регіональної екологічної політики є розвинена система планування, яка дозволяє сформулювати тактичні та стратегічні цілі у сфері екології та забезпечує умови для розвитку інвестиційно-інноваційного забезпечення екологічного проектування, дозволяючи максимізувати ефективність від впровадження екологічних проектів.

У регіонах України система екологічного планування та проектування часто недостатньо ефективна та збалансована, питанням раціонального природокористування приділяється замало уваги, що призводить до погіршення стану навколишнього природного середовища та зумовлює необхідність вдосконалення роботи органів місцевого самоврядування в екологічній сфері.

Об'єктом дослідження є проектна діяльність органів місцевого самоврядування під час визначення необхідних заходів для покращення екологічного стану в межах реалізації регіональних стратегій розвитку.

Предметом дослідження є особливості підготовки проектів екологічного спрямування органами місцевого самоврядування в межах реалізації регіональних стратегій розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Упродовж останніх років спостерігається значна зацікавленість науковців до проблематики інвестиційно-інноваційного забезпечення екологічних проектів. Велику увагу цим питанням приділили українські вчені Н.М. Андрєєва, Ю.В. Орловська, С.К. Харічков, В.Ф. Семенов, Е.М. Забарна, О.С. Малюк, О.В. Прокопенко та інші. Водночас усебічному аналізу наявних екологічних програм та проектів, що останнім часом впроваджуються в межах реалізації актуальної стратегії регіонального розвитку, приділено недостатньо уваги, що і зумовлює актуальність нашого дослідження.

Постановка завдання. Завдання цієї статті полягає в дослідженні регіональної складової Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р. в контексті наповнення планів її реалізації екологічними проектами та аналізі бази інноваційних технологій і розробок із погляду можливості їх використання для вирішення природоохоронних

завдань у межах вищезгаданих регіональних екологічних проектів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до останніх результатів глобального дослідження країн світу за рівнем екологічної ефективності, проведеного центром екологічної політики і права при Єльському університеті, у 2016 р. Україна відстає від більшості європейських країн за рівнем екологічної ефективності, займаючи 44 місце в рейтингу. Зазначене дослідження екологічної ефективності вимірює досягнення країни з погляду стану екології та управління природними ресурсами на основі показників, які відображають різні аспекти стану навколишнього природного середовища та життєздатності її екологічних систем, збереження біологічного різноманіття, протидії зміні клімату, стану здоров'я населення, практику економічної діяльності і ступінь її навантаження на навколишнє середовище, а також ефективність державної політики в галузі екології [1].

З урахуванням цього покращення стану довкілля можна вважати одним із актуальних стратегічних завдань України, особливо на регіональному рівні.

На сьогодні основні стратегічні напрями розвитку регіонів України встановлюються Державною Стратегією регіонального розвитку на період до 2020 р. (далі – Стратегія Розвитку) яка визначає цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення зазначених цілей, а також передбачає узгодженість державної регіональної політики з іншими державними політиками, які спрямовані на територіальний розвиток.

Стратегія Розвитку містить ряд завдань, пов'язаних із поліпшенням екологічного становища, а саме:

- раціональне використання природно-ресурсного потенціалу, збереження культурної спадщини та найцінніших природних територій;
- забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання;
- покращення навколишнього природного середовища;
- розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Позитивним явищем є та обставина, що індикатори процесу реалізації Стратегії Розвитку містять конкретні показники, що характеризують зменшення забруднення навколишнього природного середовища:

– кількість проектів з утилізації або повторного використання побутових відходів, одиниць (млн. гривень);

– кількість проектів з очищення стічних вод, одиниць (млн. гривень);

– частка утилізованих промислових, побутових та подібних відходів в обсязі їх утворення, відсотків;

– частка очищених стічних вод у загальному водовідведенні, відсотків;

– кількість об'єктів природно-заповідного фонду, одиниць;

– частка природно-заповідного фонду в загальній площі територіальної одиниці, відсотків [2].

Для виконання завдань Стратегії Розвитку застосовується механізм затвердження обласними радами планів заходів щодо реалізації

відповідних регіональних стратегій розвитку (далі – Плани Заходів).

Часові рамки Планів Заходів становлять три роки, натомість стратегічні цілі, операційні цілі і заходи розробляються на більш тривалий термін – 5–6 років, тому програми і напрями Планів Заходів представляють собою дії із середньостроковою пріоритетністю, що складаються з проектів розвитку.

Наразі у більшості областей затверджено Плани Заходів на 2015–2017 рр., у яких перелічені основні проекти розвитку, що планується реалізувати протягом 3 років. До речі, така тривалість дії планів видається найбільш оптимальною, оскільки дозволяє успішно реалізувати більшість проектів, тоді як річний термін, прив'язаний до річного бюджету, позбавляє можливості виконання більш-менш великих проектів.

Таблиця 1

Напрями витрат на охорону навколишнього природного середовища в межах Планів Заходів з реалізації стратегій розвитку регіонів у 2015–2017 рр., тис. грн [3].

Область	Охорона атмосферного повітря, проблеми зміни клімату, запобігання руйнівним наслідкам природи	Захист і реабілітація ґрунту, очищення підземних і поверхневих вод	Поводження з відходами	Збереження біо- та ландшафтного різноманіття, формування екомережі
Вінницька		94838,40	17297,70	166,00
Волинська	22300,00	338205,00	94161,00	8500,00
Дніпропетровська		33600,00	1724896,00	2700,00
Донецька			94800,00	80013,11
Житомирська		130506,00	37730,00	
Закарпатська			83790,00	22000,00
Запорізька	42629,00	543601,05	25766,72	4793,22
Івано-Франківська	52780,00	72800,00	5207,00	1750,00
Київська	25000,00	10000,00	22170,00	
Кіровоградська	15830,70			
Луганська				
Львівська*	2529,30	2614646,30	110952,20	
Миколаївська		146890,50	949211,20	164545,50
Одеська	218776,50	99857,09	182906,39	
Полтавська	282047,00	6864,00	337897,90	
Рівненська				
Сумська				
Тернопільська		248248,96	31398,00	
Харківська				
Херсонська	97618,10	89485,90	110924,02	
Хмельницька	35652,00		4661,70	
Черкаська	187955,50	123576,30	32601,42	1200,00
Чернівецька	142075,05	96013,76	256819,00	750,00
Чернігівська	5683,00			173,00
Всього	1130876,15	4649133,26	4123190,25	296146,83

Продовження таблиці 1

Область	Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	Інші напрями природоохоронної діяльності	Енергоефективність та альтернативні види енергії	Разом
Вінницька	142,00	5345,40	57580,90	175370,40
Волинська	10410,00	4406,00	7499934,00	7977916,00
Дніпропетровська	14300,00	63500,00	420522,00	2259518,00
Донецька			137687,11	312500,22
Житомирська		540,00		168776,00
Закарпатська	20000,00	22560,51	20400,00	168750,51
Запорізька			19500,00	636289,99
Івано-Франківська	8200,00		16575,00	157312,00
Київська			298032,00	355202,00
Кіровоградська			244021,30	259852,00
Луганська				0,00
Львівська*	9729,00	650,00	45350,00	592147,04
Миколаївська	164545,50		2500,00	12907149,80
Одеська				7400292,98
Полтавська				940719,15
Рівненська				0,00
Сумська				115028,00
Тернопільська		3700,00		554217,43
Харківська				0,00
Херсонська		400,00	380,00	375904,90
Хмельницька				58713,70
Черкаська	1200,00	2450,00	1872,00	349655,22
Чернівецька	750,00		2490,00	1509701,94
Чернігівська			600,00	44043,00
Всього	60252,00	149543,91	29693774,68	40102917,08

Саме зазначені Плани Заходів і було проаналізовано з погляду основних напрямів та структури витрат на охорону навколишнього природного середовища, що відображено в таблицях 1 та 2.

Аналіз планів заходів регіонів на 2015–2017 рр. щодо реалізації регіональних стратегій розвитку дозволяє виокремити ряд особливостей врахування екологічної складової реальної регіональної політики.

Так, у Планах Заходів більшості областей (крім Луганської, Рівненської та Харківської областей) вказано суми запланованих витрат на фінансування проектів, пов'язаних з покращенням екологічного стану регіонів, що дозволяє оцінити в грошовому вимірі зусилля держави в цій сфері в межах Стратегії Розвитку. Загалом на реалізацію проектів, пов'язаних із покращенням екологічного стану регіонів, у 20 областях України заплановано витратити 40102917,08 тис. грн.

Найбільша частка запланованих коштів (29693774,68 грн або 74,04% від загальної кількості запланованих коштів) припадає на проекти, пов'язані з підвищенням енергоефективності та переходом на альтернативні види енергії, серед яких найбільш розповсюдженими є проекти зі створення нових електростанцій, що акумулюють енергію сонця чи вітру, проекти з переобладнання наявних електростанцій на використання альтернативних носіїв енергії, та проекти з підвищення енергоефективності (модернізація електростанцій, зменшення тепловтрат тощо).

Для захисту і реабілітації ґрунту, очищення підземних і поверхневих вод, планується витратити 4649133,26 тис. грн, (11,59% загальної кількості запланованих коштів). Основні статті витрат за цим напрямом – створення та реконструкція очисних споруд та заходи щодо очищення ґрунтів.

На поводження з відходами планується витратити 4123190,25 тис. грн, або 10,28% від загальної кількості коштів. В основному ці кошти планується витратити на створення нових та переобладнання існуючих сміттєзвалищ, заводів із переробки твердих побутових відходів, консервацію екологічно небезпечних звалищ та заходів, спрямованих на збільшення соціальної відповідальності громадян у сфері поводження з твердими побутовими відходами.

На проекти, пов'язані з охороною атмосферного повітря, проблемами зміни клімату, та запобіганню руйнівним наслідків природи планується витратити 1130876,15 тис. грн (2,82%), основними статтями витрат за цим напрямком є проекти щодо запобігання чи ліквідації наслідків підтоплення, проекти, пов'язані укріпленням берегів, здійсненням протизсувних заходів.

На збереження біо – та ландшафтного різноманіття, формування екомережі, науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування та інші напрями природоохоронної діяльності загалом планується витратити 505942,74 тис. грн, (1,26% від загальної кількості запланованих коштів на реалізацію проектів екологічної спрямованості).

Питанням охорони атмосферного повітря, зміни клімату, запобіганню руйнівним наслідкам природи найбільше уваги приділяється в Хмельницькій (берегоукріплення берегів водосховища на річках Случ та Ікопоть), Черкаській (встановлення межі водоохоронної зони і облаштування прибережної захисної смуги на Кременчуцькому водосховищі) та Івано-Франківській (протипаводковий захист населених пунктів області) областях.

Таблиця 2

Структура витрат на охорону навколишнього природного середовища в межах Планів Заходів із реалізації стратегій розвитку регіонів у 2015–2017 рр., %.

Область	Охорона атмосферного повітря, проблеми зміни клімату, запобігання руйнівним наслідкам природи	Захист і реабілітація ґрунту, очищення підземних і поверхневих вод	Поводження з відходами	Збереження біо- та ландшафтного різноманіття, формування екомережі
Вінницька	0,00	54,08	9,86	0,09
Волинська	0,28	4,24	1,18	0,11
Дніпропетровська	0,00	1,49	76,34	0,12
Донецька	0,00	0,00	30,34	25,60
Житомирська	0,00	77,32	22,36	0,00
Закарпатська	0,00	0,00	49,65	13,04
Запорізька	6,70	85,43	4,05	0,75
Івано-Франківська	33,55	46,28	3,31	1,11
Київська	7,04	2,82	6,24	0,00
Кіровоградська	6,09	0,00	0,00	0,00
Луганська	х	х	х	х
Львівська*	0,07	77,45	3,29	0,29
Миколаївська	0,00	1,14	7,35	1,27
Одеська	2,96	1,35	2,47	0,00
Полтавська	29,98	0,73	35,92	0,00
Рівненська	х	х	х	х
Сумська	0,00	0,00	0,00	0,00
Тернопільська	0,00	44,79	5,67	0,00
Харківська	х	х	х	х
Херсонська	25,97	23,81	29,51	0,00
Хмельницька	60,72	0,00	7,94	0,00
Черкаська	53,75	35,34	9,32	0,34
Чернівецька	9,41	6,36	17,01	0,05
Чернігівська	12,90	0,00	0,00	0,00
Всього	2,82	11,59	10,28	0,74

Продовження таблиці 2

Область	Науково-дослідні роботи природоохоронного спрямування	Інші напрями природоохоронної діяльності	Енергоефективність та альтернативні види енергії
Вінницька	0,08	3,05	32,83
Волинська	0,13	0,06	94,01
Дніпропетровська	0,63	2,81	18,61
Донецька	0,00	0,00	44,06
Житомирська	0,00	0,32	0,00
Закарпатська	11,85	13,37	12,09
Запорізька	0,00	0,00	3,06
Івано-Франківська	5,21	0,00	10,54
Київська	0,00	0,00	83,90
Кіровоградська	0,00	0,00	93,91
Луганська	х	х	х
Львівська*	0,02	1,34	17,54
Миколаївська	0,00	0,02	90,21
Одеська	0,00	0,00	93,22
Полтавська	0,00	0,00	33,37
Рівненська	х	х	х
Сумська	0,00	0,00	100,00
Тернопільська	0,67	0,00	48,87
Харківська	х	х	х
Херсонська	0,11	0,10	20,51
Хмельницька	0,00	0,00	31,34
Черкаська	0,70	0,54	0,00
Чернівецька	0,00	0,16	67,00
Чернігівська	0,00	1,36	85,73
Всього	0,15	0,37	74,04

*у Львівській області для аналізу використані дані проекту плану заходів на 2016–2018 рр. з реалізації стратегій розвитку Львівської області [4].

Питанням захисту і реабілітації ґрунту, очищенню підземних і поверхневих вод найбільше уваги приділяється у Львівській (реалізація заходів Регіональної програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річки Дніпро, будівництво і реконструкція каналізаційних очисних споруд (КОС) міст та сільських населених пунктів), Вінницькій (реконструкція міських очисних споруд у м. Могилів-Подільському), Тернопільській (будівництво та реконструкція біологічних, каналізаційних і очисних споруд області) та Черкаській (будівництво та реконструкція очисних споруд) областях.

Питанням поводження з відходами найбільше уваги приділяється в Дніпропетровській (будівництво заводу з ТПВ, упровадження комплексної системи поводження з твердими побутовими відходами на території субрегіону «Західний Донбас»), Закарпатській (Будівництво заводу механізованої переробки

твердих побутових відходів у с. Яноші) та Полтавській (будівництво сміттєсортувальної станції на території міського полігону «Деївська гора») областях.

Питанням збереження біо- та ландшафтного різноманіття, формування екомережі найбільше уваги приділяється в Донецькій області (відновлення гідрологічного режиму та санітарного стану басейну р. Сіверський Донець у межах Донецької області).

Питанням науково-дослідних робіт природоохоронного спрямування найбільше уваги приділяється в Закарпатській області (покращення наукової та туристичної інфраструктури природних заповідних територій).

Питанням забезпечення енергоефективності та використання альтернативних видів енергії значна увага приділяється в більшості областей України.

У Планах Заходів Рівненської та Харківської області відсутній запланований бюджет кож-

ного окремого проекту, натомість використовується система індикаторів, на досягнення прогнозованих значень яких спрямована стратегія.

Так, у плані реалізації стратегії регіонального розвитку Рівненської області присутні 3 екологічні індикатори, значень яких необхідно досягти до кінця 2016 р.:

- знизити питому вагу утилізованих відходів із 13,1% (показник 2013 р.) до 29,3%;

- збільшити площу земель природно-заповідного фонду з 181,5 тис. га (станом на 01.01.2014) до 297,8 тис. га;

- збільшити питому вагу площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці з 9% (станом на 01.01.2014 р.) до 14,9% [5].

- в плані реалізації стратегії регіонального розвитку Харківської області присутні 2 екологічні індикатори, значень яких необхідно досягти до 2020 р.:

- збільшити площу земель природно-заповідного фонду з 74,2 тис. га до 282,8 тис. га;

- збільшити питому вагу площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці з 2,4% до 14,9% [6].

У Луганській області було затверджено План роботи на 2016–2017 рр. з виконання в області завдань Стратегії Розвитку, у якому наявні 2 екологічні завдання, значень які необхідно виконати до кінця 2017 р.:

- забезпечення розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошених та осушених земель – площа поливів зрошуваних земель має становити 485 га у 2016 р. та 730 га у 2017 р.;

- реконструкція та капітальний ремонт водопровідних, каналізаційних та теплових мереж – необхідно реалізувати 20 проектів у 2017 р. [7].

У таблиці 3 наведено інформацію щодо кількості запланованих на охорону навколишнього природного середовища проектів, загального обсягу витрат по регіонах, структури природоохоронних витрат за регіонами та середньої

Таблиця 3

Інвестиції в природоохоронні проекти в межах Планів Заходів

№ п/п	Регіон	Кількість проектів, шт.	Обсяг запланованих витрат, тис. грн.	Обсяг запланованих витрат, % від загального обсягу за всіма регіонами	Середня вартість проекту, тис. грн.
1	Вінницька	33	175370,40	0,44	5314,25
2	Волинська	37	7977916,00	19,89	215619,35
3	Дніпропетровська	38	2259518,00	5,63	59461,00
4	Донецька	13	312500,22	0,78	24038,48
5	Житомирська	8	168776,00	0,42	21097,00
6	Закарпатська	10	168750,51	0,42	16875,05
7	Запорізька	21	636289,99	1,59	30299,52
8	Івано-Франківська	16	157312,00	0,39	9832,00
9	Київська	11	355202,00	0,89	32291,09
10	Кіровоградська	23	259852,00	0,65	11297,91
11	Луганська	х	х	х	х
12	Львівська	47	3376003,84	8,42	71829,87
13	Миколаївська	42	12907149,80	32,19	307313,09
14	Одеська	51	7400292,98	18,45	145103,78
15	Полтавська	62	940719,15	2,35	15172,89
16	Рівненська	х	х	х	х
17	Сумська	4	115028,00	0,29	28757,00
18	Тернопільська	37	554217,43	1,38	14978,85
19	Харківська	х	х	х	х
20	Херсонська	13	375904,90	0,94	28915,76
21	Хмельницька	5	58713,70	0,15	11742,74
22	Черкаська	12	349655,22	0,87	29137,94
23	Чернівецька	29	1509701,94	3,76	52058,69
24	Чернігівська	5	44043,00	0,11	8808,60
	Всього	517	40102917,08	100,00	77568,50

**Технології екологічного спрямування
з пошукової бази УкрІНТЕІ «Інноваційні технології та розробки»**

	Очищення повітря, газів	Захист і реабілітація ґрунту, очищення води	Поводження з відходами	Енергозбереження, альтернативна енергетика
Кількість технологій, шт	6	56	14	16

вартості проекту в межах Планів Заходів із реалізації стратегій розвитку регіонів.

Таким чином, усього у 21 області України в межах Стратегії Розвитку планується реалізувати 517 природоохоронних проектів на загальну суму 40102917,08 тис. грн.

Найбільша кількість екологічних проектів запланована для реалізації в Полтавській (62 шт.), Одеській (51 шт.) та Львівській (46 шт.) областях. За обсягом коштів, передбачених на реалізацію природоохоронних проектів, перше місце займає Миколаївська область (12907149,80 тис. грн, або 32,19% від загальної кількості коштів, запланованих на реалізацію природоохоронних проектів Планів розвитку 2015–2017 рр. в Україні). Насамперед це викликано вартісним будівництвом та експлуатацією вітрової електричної станції потужністю 300 МВт загальною вартістю 11250000 тис. грн.

Також значну частку витрат на природоохоронну діяльність у загальній структурі витрат займають Одеська (7400292,98 тис. грн, або 18,45%) та Волинська (7977916,00 тис. грн, 19,89%) області.

Найменше витрат на вирішення питань охорони довкілля приділяють (за винятком областей, які не вказали точний обсяг запланованих витрат) Чернігівська, Хмельницька, Житомирська та Закарпатська області. У сукупному обсязі витрат запланованих на реалізацію природоохоронних проектів у регіональних планах розвитку 2015–2017 рр. в Україні кожна з цих областей займає менше 0,5%.

Водночас необхідно обов'язково брати до уваги, що Плани Заходів є не єдиним інструментом реалізації Стратегії державного розвитку. Заходи (екологічні проекти) з питань охорони навколишнього природного середовища можуть також міститися в інших державних цільових програмах в окремих сферах соціально-економічного розвитку або в державних цільових програмах розвитку окремих територій.

Збільшення ефективності впровадження екологічних проектів можна досягти використанням новітніх інноваційних розробок. Укра-

їнським інститутом науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ) було розроблено автоматизовану систему трансферу технологій і забезпечення інформаційного супроводу процесів трансферу. Для здійснення оперативного обміну науково-технічною інформацією між користувачами зарубіжних країн систему оснащено двома великими функціональними блоками: блоком локальних баз, що зберігаються на сервері УкрІНТЕІ, і Інтернет-блоком, розташованим на сайті УкрІНТЕІ.

Використовуючи Інтернет-блок УкрІНТЕІ, за допомогою вбудованої на сайт пошукової системи, можна здійснити швидкий пошук необхідної технології за допомогою ключових слів.

Так, у таблиці 4 наведено кількість технологій екологічного спрямування, які зазначені в пошуковій системі блоку УкрІНТЕІ та можуть використовуватись для оптимізації реалізації екологічних проектів [8].

Найбільша кількість серед представлених у базі «Інноваційні технології та розробки» технологій (56) екологічного спрямування стосуються очищення стічних вод та ґрунту, технології очищення повітря, енергозбереження, альтернативної енергетики та поводження з відходами представлені невеликою кількістю, однак база постійно поповнюється новими актуальними розробками.

Висновки. Отже, проведене дослідження дозволило зробити такі висновки:

- в Планах Заходів, передбачених Стратегією Розвитку, значна частина коштів (понад 40 млрд грн) запланована на виконання екологічних проектів;

- в регіональному аспекті спостерігаються великі диспропорції за кількістю коштів та напрямками витрат на природоохоронні цілі в межах реалізації регіональних стратегій;

- в окремих регіонах запропонований інструмент реалізації регіонального розвитку в частині охорони навколишнього середовища використовується недостатньо або майже не використовується;

- запропоновані екологічні індикатори у Стратегії Розвитку потребують кількісного та якісного доопрацювання;

– існує достатня кількість інноваційних екологічно спрямованих технологій, використання яких може суттєво підвищити ефективність впровадження екологічних проектів, які реалізуються в межах стратегій регіонального розвитку;

– усунення наявних проблемних питань у цій сфері потребує детального аналізу стану впровадження екологічних проектів на підставі постійного моніторингу стану виконання відповідних складових планів заходів щодо реалізації регіональних стратегій.

Подальші дослідження в цьому напрямі повинні спрямовуватися на аналіз виконання

Планів Заходів, розробку системи моніторингу виконання екологічних проектів у тісному взаємозв'язку з моніторингом стану навколишнього природного середовища, підготовку пропозицій щодо пріоритетності екологічних проектів на наступний період до 2020 р., обґрунтування екологічних індикаторів стратегій регіонального розвитку, оцінки загального стану впровадження природоохоронних заходів у всьому комплексі державного програмового планування, поглиблене вивчення перспективних інновацій та розробок, можливостей залучення інвестицій у природоохоронні програми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Environmental Performance Index: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epi.yale.edu/reports/2016-report>.
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р.: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 // Урядовий кур'єр від 03.09.2014 р. № 160.
3. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/plani-zahodiv-z-realizatsiyi-regionalnih-strategiy-rozvitku>.
4. Львівська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://loda.gov.ua/programy_ta_strategii?id=526.
5. Рівненська обласна Рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oblrada.rv.ua/documents/rishennya/6_sklikannya.php?SECTION_ID=38&ELEMENT_ID=10602.
6. Харківська обласна державна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: kharkivoda.gov.ua/content/documents/751/75060/files/План%20реализации%20СРР%20ХО%20-%202015-2017_прийнятий.pdf.
7. Луганська обласна військово-цивільна адміністрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.loga.gov.ua/oda/about/depart/economy/se-state/str-dev>.
8. Державна наукова установа Український інститут науково-технічної експертизи та інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uinpei.kiev.ua/transfer/store/index.html>.